

Kjære kollega i vestlandsk allmennpraksis!

Norsk forening for allmenntidrett (NFA) og Allmenntidrettsforeningen (Af) skal utrede norsk allmenntidrett i eit prosjekt med namnet Allmenntidrett 2020. På oppstartmøtet i Oslo i januar var fleirtalet av innleiarane frå Vestlandet, noko som vart lagt merke til og kommentert i møtet. Det er kjekt å sjå at vår region bit godt frå seg på det allmenntidrettslege kartet for tida!

Prosjektet skal vere ei breidt anlagt utgreiing av faget i tidsperspektiv fram til 2020. Det er naudsynt å bygge eit fagleg og politisk solid fundament for vidare utvikling av allmenntidrettslege og fastlegeordninga. Men det handlar i stor grad om problem vi ser utvikle seg i dag.

Vi må gjenvinne eit offentleg og konstruktivt fokus på fastlegeordninga vi ikkje ser i dag frå sentrale politiske styresmakter. Kombinasjonen av storm rundt økonomien i sjukehusa og ein tornerosesøvn grunnlegg i ei positiv evaluering av fastlegeordninga for nokre år sidan, tener ikkje allmenntidrettslegen framover. Til det er faresignala for mange. Vi er etter mitt skjøn underbemanna, skvisa mellom mange ulike typar oppgåver, og kollektivt ute av stand til å auke kapasiteten i takt med auka krav. Responsen fra den enkelte av oss er logisk, men kollektivt dysfunksjonell: Vi arbeider meir og raskare, vi kuttar der vi kan på legevakt og tid til lesing og ledelse. Til slutt blir alle misnøgde; pasientar, oppdragsgevar og vi sjølve. Tap-tap situasjon kallar vi det. Og den må vi ut av raskt og lenge før 2020.

Steinar Hunskaar
steinar.hunskar@isf.uib.no

Nytt om namn

Seksjonen har fått to nye spesialistar i allmenntidrett blant sine tilsette. Det gjeld førsteamanuensis Tone Smith-Sivertsen og stipendiat Thomas Mildestvedt.

Førsteamanuensis Guri Rørtveit er blitt ny leiar for Tidsskriftet sin redaksjonskomité. Vi gratulerer!

Ny doktorgrad: Vond rygg!

En lokal, begrenset mediekampanje med informasjon om hvordan man best skal forholde seg til en vond rygg, økte graden av "riktige holdninger" i befolkningen, men endret ikke sykefravær, kirurgisk behandling eller bruk av billeddiagnostikk. Dette er budskapet i avhandlingen "Media campaign for improving Knowledge, Attitude and Practice in low back pain – An evaluation of the "Active Back project" som Erik L. Werner forsvarte for den medisinske doktorgrad 26. februar 2008.

Werner er fastlege i Arendal og har det siste halvannet år vært tilknyttet Allmenntidrettsleg Forskningsenhet i Bergen og Unifob Helse. Prosjektet "Aktiv Rygg" omfattet Vestfold og Aust-Agder fylker i 2002 - 2005. Telemark ble benyttet som kontrollfylke.

Bakgrunnen for kampanjen var imponerende resultater som ble oppnådd i en storstilt mediekampanje om vond rygg i Australia, og som reduserte sykefraværet med 15-20%. Vi så også en betydelig nedgang i sykefraværet i kampanjeperioden, sier Werner, men dette skjedde også i nabofylket og i landet for øvrig, slik at vi neppe kan tilskrive dette kampanjen.

Ny bok: Hva er MEDISIN

I desember kom Edvin Schei med boken "Hva er MEDISIN". Fra forlagets bokomtale gjengis følgende: Boken gir et uvanlig og fascinerende bilde av vår tids medisin, der enkeltmenneskers skjebner veves sammen med faglige erfaringer og vitenskapelige perspektiver. Forfatteren viser at de offisielle fortellingene om medisinen ikke alltid passer med virkeligheten. Gjennom en rivende utvikling har medisinen fått en økende samfunnsmessige betydning. Hvor går vi nå, hva vil tekniske nyvinninger bety for våre livsbetingelser og vår selvforståelse? I dette velskrevne essayet tydeliggjør forfatteren fagets overordnede prinsipper. Edvin Schei (f. 1957) er førsteamanuensis ved SAM og fastlege i Bergen. Han underviser i

kommunikasjon i lege-pasientforholdet og er grunnlegger av debattforumet Filosofisk Poliklinikk. Han har tidligere vært medredaktør av bøkene Forstår du, doktor? (2000) og På sykeleiet, sykdom og medisin i litteraturen (2004).

Tittel: Hva er MEDISIN. Universitetsforlaget 2007. ISBN: 9788215009247.

Nytt undervisningstilbud i allmenntidrett

Seksjon for allmenntidrett har nå for første gang gjennomført et nytt undervisningselement i tredje studieår. Undervisningen består av 4 temadager:

- Forebyggende og helsefremmende arbeid med barn og unge
- Pasienter med subjektive helseplager
- Pasienter med risiko for fremtidig sykdom
- Pasienten med alvorlig og kronisk sykdom

Undervisningen er klinisk undervisning med pasienter (og mor/ barn) som deltager. Vi legger vekt på at studenter og lærere har en interaktiv undervisning. Hver dag avsluttes med et kunnskapsverksted der studentene søker og leser litteratur og presenterer med kritisk blick på fagstoffet. Tilbakemeldinger gjennom studentevaluering tyder på at studentene er godt fornøyde.

Eksamen i allmenntidrett

Seksjonen i Bergen har avvirket eksamen i allmenntidrett før jul. Oppgavene er nå lagt ut på veven: <http://www.uib.no/isf/student/xall072.htm>

Både sensorer og eksaminatorer var samstemte i at studentene viste gode kvalifikasjoner. Også i oppgaver med krav om kompetanser i løsning av komplekse oppgaver, viste studentene dyktighet. Vi kan trygt invitere studenter uteksaminert i Bergen i høst som kolleger i allmenntidrett. Ta en titt du også og les hvilke ferdigheter og refleksjoner vi forventer at studentene skal mestre.

Kjære kollega i vestlandsk allmennpraksis!

Eg er nyleg blitt resertifisert som spesialist i allmenntidrett for nye fem år. Eg kjenner at det var godt å få lagt det bak seg for denne gongen óg. Tittelen er sikra, og NAV har fått kopi, slik at kompetansetaksten på rekningskortet vert utbetalt som før. Men ved dette høvet har eg også fundert litt over ordninga.

Det første som slår meg, er kor effektivt legeforeninga handterer søknad og vedtak. Eg fekk påminning i god tid, vedlagt skjema. Epostmelding etter få veker om at alt såg bra ut, og mindre enn to månader etter innsending, fekk eg vedtaket frå Sentralstyret. Alt i alt imponerende effektiv handsaming.

Det andre er at vi må forsvare resertifiseringsordninga sjølv om allmenntidrett vert ståande aleine om den. Den normerer etterutdanninga vår i omfang og delvis i innhald. Den sikrar for eksempel no at alle må trene akuttmedisinske prosedyrar, og den sikrar deltaking i ein del viktige aktivitetar som ein lett ville ha valt bort i ei frivillig ordning.

Til slutt ser eg også at ordninga treng fornying. Det er framleis for mykje passive læringsformer i kursa, for liten tilpassing til allmenntidrettens eigne premisser, og for lite aktivitet som gjev innsyn og kommentarar frå andre i utøving av reell klinisk praksis. Eg ønskjer også at allmennpraktikarspesialistar bruker meir tid på tidsskrift og systematisk lesing med påfølgjande diskusjon i grupper. Det skal bli spennande å sjå om utredninga Allmenntidrett 2020 vil foreslå endringar i etterutdanninga.

Steinar Hunskaar
steinar.hunskar@isf.uib.no

Nye allmenn- praktikerstipend til Bergen

Allmenntidrettsinsk forskningsutvalg har avholdt møte og fordelt 18 månader stipendmidler. To søkjer fra vår region får allmennpraktikerstipend for høsten 2008:

- Gunhild Felde, Bergen, 3 mndr
- Eirik Abildsnes, Kristiansand, 1 mnd

Kirsti Malterud får kvalitetsprisen 2008

Legeforeningens kvalitetspris for primærhelsetjenesten 2008 er tildelt fastlege og seniorforsker ved Allmenntidrettsinsk forskningsenhet i Bergen, Kirsti Malterud, for artikkelen "Internkontroll på et allmennlegekontor". Artikkelen er publisert i Tidsskriftet nr. 17/2007. Prisutdelingen skjedde 21.mai 2008 på Legeforeningens landsstyremøte.

Artikkelen beskriver kvalitetsarbeidet ved Fjellsiden legesenter. Der brukes anerkjente kvalitetsmetoder som regelmessig gjennomgang av faglige retningslinjer og journaldata, analyse av uønskede hendelser og brukerundersøkelser. Fjellsiden legesenter har siden 1997 arbeidet med utvikling av et internkontrollsystem, herunder en årlig kvalitetsgjennomgang.

Kirsti Malterud er kjent for sin store innsats som forsker i fagfeltet allmenntidrett, og hun har mottatt flere priser for dette. Denne gang er det altså hennes mangeårige arbeid for praktisk kvalitetsarbeid som blir verdsatt. Vi gratulerer med vel fortjent pris!

Ny doktorgrad: Maire O'Donnell

Maire O'Donnell disputerte 2. april 2008 for PhD graden med avhandlingen "Help-seeking behaviour and patient preferences for involvement in treatment decision-making among European women with urinary incontinence".

I Tyskland og Frankrike søker kvinner lege for inkontinens i større grad enn kvinner i Spania og Storbritannia. De fleste kvinnene i Storbritannia oppsøkte fastlegen, mens kvinner i Frankrike og Spania fordelte seg mer likt mellom fastlegen og ulike spesialister.

En undersøkelse av nesten ti tusen kvinner i 15 europeiske land viste at flertallet ønsker å bestemme medisinsk behandling etter en grundig diskusjon med legen. Men en tredel av kvinnene i Danmark, Finland og Norge foretrakk en aktiv og selvstendig rolle i beslutningen, mens flertallet av kvinnene i Sør-Europa inntok en passiv rolle og overlot beslutningene mer til legene.

Maire O'Donnell har studert universitetet i Galway, Irland, og har mastergrad

helsetjenesteforskning fra Aberdeen. Hun har vært tilsatt som stipendiat ved Seksjon for allmennmedisin, med penger fra Helse Vest.

Praksislærerprisen til Torgeir Gilje Lid

Praksislærerprisen 2007 er tildelt Torgeir Gilje Lid, Eiganes legekontor i Stavanger. Prisen blir tildelt en allmennlege på Vestlandet som i kontakten med studentene viser stor evne til å formidle faglig entusiasme og klinisk kompetanse. Nominasjon og kåring av vinner gjøres på grunnlag av en utfyllende skriftlig evaluering fra studentene utplassert fra Institutt for samfunnsmedisinske fag. Prisen, som er et diplom og et utvalg musikk, ble utdelt på det årlige kurset for praksislærere. Om årets vinner har studentene skrevet: Etter utplassering hos denne legen har vi oppdaget et spennende og utfordrende område av medisinen. Dette er mesterlære av beste merke.

Vi gratulerer!

Kompetanseheving for overgrepsmottak

I løpet av 2008 skal være etablert overgrepsmottak i alle fylker. Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin har fått ansvaret for kompetansehevingstiltak for overgrepsmottakene, samt forskning og fagutvikling i feltet. I følge den nasjonale handlingsplanen fra 2007 om helsetilbud for personer som opplever voldtekt, seksuelle overgrep og vold i nære relasjoner, skal de utsatte søke direkte hjelp på legevakten ettersom mottakene skal legges til interkommunale eller kommunale legevakter.

For å styrke arbeidet på feltet har Senteret tilsatt to personer som begge har tatt doktorgrad på relevante emner i løpet av våren 2008. I april disputerte Grethe E Johnsen for PhD-graden på en avhandling om posttraumatisk stresslidelse hos flyktninger. Hun er spesialist i klinisk psykologi og har blant annet arbeidet ved forsvarets Kontor for krisepsykiatri. I mai disputerte Kjersti Alsaker for dr.politgraden på en undersøkelse av kvinner fra krisesentre. Hun har hovedfag i sykepleievitenskap og leder Senterets arbeid med overgrepsmottakene.

Kjære kollega i vestlandsk allmennpraksis!

Dette blir skrive like etter at Statsbudsjettet er lagt fram med ein reell nedgang i løyvinga til dei allmenntidrettslege forskings-einingane (AFE) ved dei fire universiteta. Skarve 8 millionar kroner er framlegget på, medan finansiering av basisdrifta er berekna til 20 millionar.

Stortinget har sjølv vedtatt at det skal opprettast slike einingar, at dei skal ha statleg basis-finansiering og at det skal trappast opp over nokre få år mot full drift. No er det i staden tilsynelatande full stopp! Dei allmenntidrettslege miljøa er oppgitte og i opprør, Af og Nfa inkludert.

Det allmenntidrettslege forskingsfondet (AMF) har allereie fått stor betydning og har løyvd fleire millionar til AFE i Bergen enn Stortinget er gjort. Slik var det ikkje meint. Fondet, som vi sjølve har utvikla som ledd i Normaltariff-avtalen, var meint som eit tillegg til basisløyving frå staten, ikkje som alternativ. Her er det all grunn for legeforeninga å føle seg lurt.

Det vert no arbeid hektisk i kulissane med tanke på eit betre resultat før budsjettet vert vedtatt i førjulsdagane. Vi har ein allmennpraktikar som statssekretær i Helsedepartementet. Enten har ho sove i timen eller så har allmenntidrettslegen miserabelt gjennomslag i eit foretakstungt departement.

Men nokre av oss trur framleis på julenissen!

Steinar Hunskaar
steinar.hunskar@isf.uib.no

Nye allmenn- praktikerstipend til Bergen

Allmenntidrettsleg forskingsutvalg har avholdt møte i Tromsø og fordelt nye stipendmidler. Våre stipendøknader fikk støtte, og samtlige fikk 3 måneder hver. - Eirik Abildsnes til et prosjekt om motiverende samtaler på allmennlege kontoret. Han er fastlege i Kristiansand. - Marit Bakken til et prosjekt om legemiddelhåndtering og -sanering

ved Stortveit sykehjem. Hun er sykehjemslege i Bergen.

- Hege Jacobsen til et prosjekt om emosjonell tilpasning blant hjerte-rehabiliteringspasienter. Hun er fastlege-vikar i Bergen.

Forøvrig har

Fondsutvalget i Legeforeningen økt månedssatsen fra 40000 til 42000 kroner med 5% driftsstøtte i tillegg. De har også etterkommet en søknad om økning av stipendmåneder fra 36 til 52, slik at det denne gangen var svært mange måneder til fordeling sammenliknet med de siste tildelinger hvor søknadsmengden langt har overskredet "potten".

Prisdrøys I

Steinar Hunskaar ble i september tildelt Hippokrates-statuetten, den høyeste utmerkelsen fra den polske allmennlegeforeningen Polish Family Medicine Society. Prisen ble delt ut i Wroclaw under den årlige kongressen til foreningen med 2000 leger tilstede.

Hunskaar har hatt faglig samarbeid med Institutt for allmenntidrett ved Wroclaw Medical University siden 1999 og har medvirket ved en rekke møter i Polen som foreleser. Han har støttet oppbyggingen av akademisk allmenntidrett i Wroclaw gjennom veiledning og undervisning, og gitt støtte til kongressreiser, kurs, utveksling og prosjekter for polske forskere. Hunskaar er medlem i redaksjonskomiteen for the polske vitenskapelige tidsskriftet Family Medicine & Primary Care Review.

Prisdrøys II

Sverre Sandberg, leder for NOKLUS og professor ved SAM, har fått "the International Jendrassik Award of the Hungarian Society of Laboratory Medicine". Prisen blir tildelt en person utenfor Ungarn som har gitt viktige bidrag i forståelsen for og utviklingen av laboratoriemedisin i Ungarn.

Sandberg får prisen for sitt samarbeid med den ungarske foreningen. I begrunnelsen nevnes spesielt Sandbergs arbeid for utdanning og kompetanseheving basert på kunnskapsbasert medisin, og hans viktige bidrag i utviklingen av systemer for kvalitetskontroll, slik NOKLUS er et eksempel på.

God omtale av Nklm i Statsbudsjettet

Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin (Nklm) får i Statsbudsjettet fin omtale og tilstrekkelig med penger for 2009. Departementet uttaler at Senteret spiller en viktig rolle med hensyn til å styrke legevaktens kompetanse innen akuttmedisin, på håndtering av overgrep, rus og psykiatri. Nklm skal være en sentral rådgiver i utviklingsarbeidet for legevakt i Norge. Tilskudd til Nklm på omlag 8 millioner kroner videreføres i 2009.

Handlingsplan for legevakt

Helsedirektoratet har i et oppdrag til Nasjonalt senter for legevaktmedisin bestilt et forslag til en handlingsplan for utvikling av legevaktjenesten i Norge. Bakgrunnen er en serie oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD).

Departementet har blant annet et ønske om følgende tiltak:

- Utarbeide nasjonale faglige retningslinjer for kommunal legevakt
- Utarbeide forslag til hvordan kommunenes ansvar for kompetanse- og opplæringskrav kan styrkes
- Utarbeide forslag til rutiner som sikrer en forsvarlig legevaktjeneste, enten i forskriftform eller på en annen måte
- Undersøkelse av brukertilfredshet i legevaktjenesten
- Etikk i utdanning og opplæring av helsepersonell i kommunene – utvikling av kursopplegg for legevaktleger.

Helsedirektoratet sier i oppdragsbrevet at en handlingsplan for utvikling av legevaktjenesten må inneholde følgende elementer:

- 1. Myndighetskrav til og målsettinger for legevaktjenesten
 - 2. Situasjonen i dag - utfordringsbildet
 - 3. Forslag til tiltak (handlingsplan) for å bringe samsvar mellom 1 og 2
 - 4. Økonomiske og administrative konsekvenser
- Planen skal være ferdig til 5 januar 2009, og er et stort og viktig oppdrag til kompetansesenteret.